

"Kanadai Magyar Újság"
 Egyesítve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
 Kanada és az angol birodalom elgőzterjedéséből, vesztő magyar hirtellegje amely mindenkor hazatérő vődi meg az idegenbe szakadt magyarok érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivívni minden fontátsáruk számára.
 Előfizetési díj egy évre: \$5.00. Az Okozásba és külföldre egy évre \$4.00. Szociális és kiadóhivatal: 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEBURG
 CALDERONIA
 CHURCHVILLE
 CROWLAND
 FORD CITY
 FORT ERIBON
 FORT WILLIAM
 GALT
 GUELPH
 HAMILTON
 HURONVILLE
 KESWICK
 NEW WATERFORD
 NIAGARA FALLS
 OSHAWA
 OTTAWA
 PORT COLBORNE
 PORT ROBINSON
 QUÉBEC
 ST. CATHARINES
 SPRING HILLS
 SUDBURY
 SYDNEY
 TORONTO
 WELLSAND
 WINDSOR

Kelet- és Nyugat

Kanadai Magyar Újság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEAVER
 CANA
 CALGARY
 COALBURST
 EDMONTON
 ESTEVAN
 HALEMOK
 KAPOVÁR
 LEASH
 LETHBRIDGE
 NORRURY
 OTTHON
 SLEWICKET
 RAYMOND
 REGINA
 SASKATOON
 SAKONHILL
 SIOXALOM
 SZÉKELYFOLD
 SUNAS
 TABER
 VANCOUVER
 WAKAW
 WYBURN
 WHITEWOOD
 YORKTON

"Canadian Hungarian News"
 Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
 An Independent Weekly
 Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Offices and Printing Plant
 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$5.00 to Foreign Countries \$6.00

VOL. VIII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931. OKTÓBER 1 CSÜTÖRTÖK

No. 40 SZAM

LOCOMOTIVE BELL CALLS MAGYARS TO CHURCH

Reprinted from the "Free Press Prairie Farmer".
 In view of the big movement of new settlers from the southern drought areas into the bush lands of northern Saskatchewan, many new churches will need to be built, according to Rev. Dr. Frank Hoffman, missionary-at-large for the United Church in that region.
 "The crops are generally good in the north country", Dr. Hoffman said. "This is particularly so in the new districts at Meeting Lake, Rothermere, Nobecy and Wichigan Lake. In many instances the fields are yielding 45 bushels of wheat to the acre and as high as 100 bushel of oats.
 "At Mistatim, Sask. which is east of Prince Albert on the Hudson Bay Junction line, the 65 Hungarian families which recently moved in have constructed a new log church. This was provided at a cost of only \$200. At the opening services there were 300 attended. The Canadian National railways presented the congregation with an old locomotive bell for a church bell, while the Hudson Bay company donated two large flags.
 "The settlers in the north country Dr. Hoffman continued, "are poor, but they are getting on very well. Clothing will be needed for the coming winter, but steps are being taken to supply this". The United church clothing distribution scheme is already under way and he expects large shipments from Ontario and the east.

WORKING HUNGARIANS HELP UNEMPLOYED

An article in the "Border Cities Star", Windsor, Ont. by CLAUDE W. KEWLEY
 Bringing a vivid picture of conditions in Hungary and other countries in Europe, Rev. Frank Coontak of Budapest, a recent visitor in Windsor, told the writer that although he had been here only a few days when interviewed, he had been tremendously impressed with the opportunities to be found on every side of Canada. In Europe the majority of people are accustomed to thinking of Canada as a great undeveloped land. They have no idea that there are to be found in Canada cities the equal and better than those in their own land.
 "I, too, was most agreeably surprised", he said. Mr. Coontak, who visited the last Exposition Coloniale Internationale in Paris and admired the wonderful pavilion and exhibit of the Dominion of Canada. He was delightedly surprised, he said, on visiting the Canadian National Exhibition, to learn that it surpassed the great French Exposition in many respects.
 "No wonder, people of Europe are looking to America to save them!" he said. "They can see no other way out, and I believe that in helping Europe, America will help herself in regaining prosperity."
 Although he knew that there were a large number of his compatriots in the Border area, Mr. Coontak was agreeably surprised to learn that in all there are approximately 5,000 in the Border Cities and environs. About 40 percent of these are now out of employment, he has found, but those who are fortunate enough to be working, are helping out their less fortunate brothers. A thrifty race, many of those who are now jobless are not destitute because they had the foresight to provide against a rainy day.

LEÉGÉTT A SPIRITWOODI FATELEP

Északszakatchewan ezen épülő pionirközpontjában, a hova honfitársaink közül is sokan járnak be a környékbeli hometeadjelről, 36 ezer dollárnyi kárt okozott a mult csütörtökön pusztító tűzvész. Az elemi csapás a telep deszkaraklárát és a garást teljesen tönkretette.

Miért jön Laval Amerikába?

RETTEGNEK A REVIZIÓ ELŐREVETETT ÁRNYÉKÁTÓL A FRANCIÁK — KÉZZELFOGHATÓ GARANCIÁK NÉLKÜL NEM HAJLANDÓ LESZERELNI EURÓPA LEGGAZDAGABB ORSZAGA — NAGY DOLGOK KÉSZÜLNEK A SZINFALAK MÖGÖTT
 A távirati irodák rövidszavu jelentéseiről hírládják, hogy Pierre Laval, Franciaország miniszterelnöke október harmadik héten hajórászáll, hogy személyesen látogassa meg Hoover amerikai elnököt Washingtonban. Bár a francia kormányfő utazásának igazi célját homály fedli, beavatottak máris megjóliék azokat a főbb kérdéseket, melyeknek megtárgyalására Laval az Egyesült Államokba látogat, hogy Amerika beleegyezését nyerve meg a francia politika számára.
 Franciaország ugyanis nem hajlandó roppant hadseregét lefegyverezni mindaddig, míg bizonyos "politikai" garanciákat nem kap arra vonatkozólag, hogy hatalmi és gazdasági fölényét tiszteletben tartják. Más szóval Franciaország különösen a németektől és olaszoktól való félelmében kézzelfogható biztosítékokat követel az illető nemzetektől aziránt, hogy nem támadják meg sem fegyverrel, sem pedig üzleti versenyyel. És ha még erre is kerülne sor, olyan óvadék legyen Franciaország kezében amely örökre elvegye más államok kedvét attól hogy akár a gall karkas politikai avagy kereskedelmi vezetőségüket igyekezzen átvenni.
 Emellett bizonyos garanciákat követelnek a franciák az Egyesült Államoktól is. Amerika tudvalegleg az utóbbi időben elhidegült a francia politikától különösen miután hadi adósságukat nem fizették ha-

Apponyi: a Népszövetség alelnöke

A népszövetségi közgyűlés Apponyi Albertet 39 szavazattal egyik alelnökévé választotta. Alelnök lett még Briand francia külügyminiszter, Cecil lord angol delegátus, Yoshizava japán államférfi és Curtius német külügyminiszter. Apponyi és Curtius megválasztását a közgyűlés nagy tetszésnyilvánítással fogadta.
 Apponyinak elnökké választását csak a délamerikai államok delegátusai akadályozták meg,

Mi lesz az angliai szállítmányokkal?

Az ottawai kormány már több ízben tartott minisztertanácsot az angol font értékcsökkenése óta, hogy a Kanadából Angliába szállított áruk sorsát eldöntse. Lapzártáig azonban még semmiféle olyan intézkedés nem látott napvilágot, amely a kérdést véglegesen rendezné. Így tehát a bizonytalanság nőttön és lehet, hogy hetekbe telik, míg a helyzet végre állandósul, ha végérvényes kialakulás egyelőre nem is várható.
 A Nagybritanniából Kanadába érkező árukkal nem lesz sok baj, különösen, miután a kanadai dollár árfolyama rohamos emelkedést mutatott még a newyorki tőzsdén is. Sokkal bizonytalanabb a helyzet azonban az Anglia felé irányított kanadai árukkal. Ezek sorsát kellene eldöntenie Ottawának, lehe-

KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ AZ IDEI TERMÉS

Dr. Birchard, a winniepei birodalmi vegykerületi állomás vezetője a közelmúltban tért vissza európai tanulmányútról, melynek során az ottani termések minőségét vizsgálta meg. Alighogy visszatérése után a kanadai búzatermést elemmezte, arra a megállapításra jutott, hogy az idej termés sokal felülmúlja a tavalyit és minőségi szempontból messze az európai búzafajták felett áll.
 Kijelentette Dr. Birchard, hogy a prérítartományokból érkező szállítmányok 90 százaléka egészen az országos eső beálltáig legalább másodosztályu, vagy még ennél is valamivel jobb minőségű volt. Gyakran találta egész vonatrakományokat, melyek a megkötött szárazsági fokon alul, csupán 12 százalékos nedvességet tartalmaztak. Még szerencsése a gazdáknak, hogy a beszállított búzának alig négy százaléka bizonyult nyirkosnak és így más

Ingeny földet ajánlanak a munkanélkülieknek

Az ország több vidékén próbálkoznak nagyobb telepítéssel, noha mindaddig nem sikerült olyan feltételeket nyújtaniok az érdekelteknek, ami akár a hatóságokat, akár a munkanélküliek nagyobb tömegeit teljesen kielégítette volna. Quebec tartomány St. John, illetve Martho kerületében például 2,000 akern szeretnének ilyen formában menedéket nyújtani a munkanélkülieknek, a prérítartományokban pedig számtalan helyen indítottak hasonló mozgalmat.
 Alberta Warrensville telepéről is írt be Izsóf Károly honfitársunk. Elmondja, hogy a környéken mintegy 40 Keresztény-püspökből kivárandolt magyar család telepedett meg állami földeken és szeretnék ha Kanadába vándorolhat falubelljék közül minél többen mennének ar-ra a vidékre. Izsóf Károly szerint éppen ma, amikor amugy sem lehet pénz keresni a városi és általában ipari munkával, kár volna a szorgalmukról ismert Borsód megyeieknek céltalanul bolyonganiok vagy épágennek nélkülözniök, amikor le is telepedhetnek.

MI LESZ A VÁMPOLITIKÁVAL?

A jelenleg Kanadában időző Senator Logan, az Egyesült Kentucky államának felsőházi képviselője, kijelentette, hogy az általános világválságnak egyik oka feltétlenül az, hogy az egyes államok könyörtelen vámpolitikával igyekeznek más államok áruit távolítani a fogyasztóközönségüktől. Az igaz, hogy a magas vámtételek segítségével nem egy esetben sikerül a lakossággal elfogyasztani a belföldi árukat, viszont legtöbbször a megfelelő kereskedelmi verseny hiánya folytán éppen a határok lezárása következtében sokkal többet kell a fogyasztóknak még a közszők séglet cikkekért is fizetniök.

HOGYAN TÖRTÉNT A BIA-TORBÁGYI KATASZTRÓFA?

TORONTO MELLETT IS MERÉNYLETET KÖVETEK EL A GYORSVONAT ELLEN — REGENYE ILLÓ RESZLETEKET HOZ A POSTA A MAGYARORSZÁGI ROBBANTÁSROL — SZIVSZAGGATÓ JELENETEK A MAGLYAVILÁGNAL FOLYÓ MENTÉSNEK
 Mult szombaton reggel fél hatkor Ontario Bolton állomásánál hat mérföldnyire a Sault Ste. Marie felől Torontó irányába haladó CPR tehervonat mozdonyvezetője arra lett figyelmes, hogy inog alatta a pálya. Azonnal lefékezte vonatát és Humber állomásra érve jelentést tett a tapasztaltakról. Az állomásfőnökség haladéktalanul munkásokat küldött ki a helyszínre, egyuttal pedig táviratilag értesítette a Vancouver felől közelelő vonatot a Vancouver felől közelelő vonatot személyzetét a vészdelemlőről. Amint kiderült, ismeretlen tettesek a pálya hosszabb szakaszán kizárták a síneket a talpához erősítő szegeket és ha nem veszik észre idejében a merényletet, akkor a Vancouver felől fél hétre esedékes gyorsvonat menthetetlenül a Humber folyóba zuhan. Így azonban minden bajnak elejét vették és a vonat 300 utasa csak utólag szerzett tudomást a vészdelemlőről.
 Folytatás az 5. oldalon.

Kanadából indult ki a magyarországi Rotary-mozgalom

A "Kanadai Magyar Újság" Kresz Géza világhírű torontói egy befolyásos jóakarója révén hozzájutott a magyarországi "Rotary" mozgalom 250 oldalas ismertető kötetéhez, melyet az egész világ Rotary Clubjainak bécsi kongresszusa alkalomával osztottak szét a föld minden sarkából összegyűlt 4,000 delegátus között. A gyönyörű képekkel díszített, tartalmas angolnyelvű kötet meg is hozta a várt hatást, amennyiben mintegy ezer rotariánus látogatott el Budapestre és ismerkedett meg a helyszínen a magyar nép minden kincsével és bánatával.
 Bárha ezt a nagyjelentőségű nemzetközi ismerkedést már méltattuk lapunk hasábjain, ezuttal újból visszatérünk rá, miután éppen a fenti forrásból tudtuk meg, hogy a magyarországi Rotary Clubok egy neves kanadai gyermekorvos, Dr. Crawford C. McCulloch kezdeményezésére alakultak. Dr. McCulloch Ontario Fort William városából, mint a több száz ezer tagot számláló Rotary International akkori nemzetközi elnöke lépett ugyanis 1925-ben először érintkezésbe Sidó Zoltánnal, a magyar Rotary mozgalom megszervezőjével.
 Az Óhaza és Kanada közötti kapcsolatokat kimélyítette még

VIZSGALATOT RENDELTEK EL A MOZIK ÜGYÉBEN

White torontói ügyész elnöklése alatt már régóta külön bizottság vizsgálta felül az amerikai filmtoke Kanadába özőnlését, illetve a határon túli filmvállalatok manővereit. Az amerikai filmgyárak ugyanis ósz szefogtak és sikerült is odahatniok, hogy például az angol filmeket — akármilyen jók is legyenek azok — teljes lehetetlenség bemutatni Kanadában.
 Maholnap allig akad mozgósztínház az egész országban, a-

LEGUJABB HIREK

TORONTO ÉS HAMILTON KÖZÖTT SZUKSEGNYKÁK című új műut építenek a közeljövőben, mely négy hatalmas áthidalást fog igényelni e több ezer embernek ad munkát. — Ugyanakkor hárommillió költéssel befejezik a Queen és Prince George közötti vasútvonalat B.C.-ben, melynek végpontja Peace River lenne, ezáltal összekötve az északkeletbeli gabonatermelőket a tengerrel.
 SZÖRNYETHALT MAKRANCZY JOZSEF reginal magyar, aki Meffortól 11 mérföldnyire csepejt egy farmon. A fenti hírt Schwartz Ignó kádemert winniepei honfitársunk szíveségből közöli, aki ugyanazon a vidéken dolgozott. Makrancy egy szomszédja szíveségből vette igénybe, az azonban az árokba hajított autójával, minek következtében a szerezhetően magyar koponyatörést szenvedett.
 KESZÉY ISTVÁN PILLANATNYI ELMÉZAVARÁBAN két fogott ismerőseire, azonban még mielőtt azoknak védekezésről kellett volna, a meg-háborodott fiatal magyar üldözési mániájában kiugrott az emeleti ablakon és mindkét lábát eltörte. Jelenleg a winniepei General Hospitalban ápolják, míg valészínű, hogy felépülése után mint gyógyíthatatlan idegbejárt hazaszállítják Hajdu megyei illetégsi helyére.
 A SKANDINÁV ÁLLAMOK KÖVETEK ANGLIA példáját az aranyvalutától való eltérést illetégs. Svájc, Törökország, Jugoziávia és Románia ugyanekkor az angol pound sterling helyett a francia frankot ismerték el fokmérőül. A helyzet súlyosságára jellemző, hogy Bennett miniszterelnök állítólag lemondani készül a pénzügyminisztérium vezetéséről.
 HÉT NAPIG HANYÓDOTT A TENGERTEN Johanssen és Rody német pilóta portugál utasokkal együtt Kanada partjaitól allig 80 mérföldnyire, míg végre egy tehérgőző rájuk talált és Newyorkba szállította őket. Csupán néhány szelet csokoládé és egy üveg édesvíz mentette meg a repülőket az éhenpusztulástól.
 VILÁGSZENZACIÓT KÉLTŐ LELETRE akadtak a szerbek által megszállott Nagybecskerek melletti Botos község határában, amikor a Krikszusz születése előtti 5,000-ik esztendő előtti árokat fedeztek fel szatye közben. — Északmagyarországból már rosszabb híreket hoz a kábelátvívó, amennyiben a felvidéki folyók dagadása következtében sokhelyütt áradástól tartanak.
 LAVAL ÉS BRIAND BERLINBEN megegyezést kötöttek a német kormányral egy közös gazdasági program kivételére. Mig a német fővárosban ünnepeleik a két francia államférfiut, a Brüning kormány helyzete nagyon megingott a vidéken éppen a franciákkal való összefogás következtében.